

- Nepíše-li se tato slova dohromady, **plurálové -s / -x mají obě části**, jedná-li se:
  - o **souřadně spojená substantiva**, *např.*: les chefs-lieux, les choux-fleurs
  - o **souřadně spojená substantivizovaná adjektiva**, *např.*: les sourds-muets, les nouveaux-riches, les derniers-nés
- **ALÉ**: les nouveau-nés (nouveau je zde chápáno jako příslovce)
- o **substantiva s adjektivním přívlástkem**, *např.*: les petits-enfants, les beaux-frères

Plurálové **-s / -x** nemůže být:

- u **podřaděného substantiva** s funkcí přívlástku s předložkou *vyjádřeno*: les pommes de terre, les verres à eau, les chefs-d'œuvre, či *zamlčenou*: les timbres-poste, des appareils photo, les cafés crème, les stations-service...

• u **imperativů**:

les lave-linge les gratte-ciel
 les casse-noisettes des porte-monnaie
 les tire-bouchons des sèche-cheveux

(Podstatné jméno těchto složenin přibírá znak plurálu v závislosti na jeho významu.)

• **ani u jiných slovesných tvarů**, které jsou součástí složených substantiv či je vytváří, *např.* neměnné le savoir-faire, le savoir-vivre

• u **příslovcí a u předložek**:

les arrière-pensées, les sans-abri, les après-midi (*připouští se i les après-midis*)

• **event. u dalších spojení**: les va-et-vient, les on-dit, les tête-à-tête...

38 ■ ■ ■ MNOŽNÉ ČÍSLO PODSTATNÝCH JMEN PŘEJATÝCH

- **Podstatná jména cizího původu** běžně užívaná přibírají zpravidla plurálové **-s**: des agendas, des albums, des biftecks, des concertos, des opéras...
- **Adverbia a slovesné tvary** se nemění: les credo, les crescendo, les largo...

- Některá méně užívaná slova zachovávají tvar **množného čísla dle původního jazyka**: des errata, des gentlemen, des ladies...
- Jiná mají v množném čísle **dva tvary**, původní a francouzský: les maxima / les maximums, les matches / les matchs, les sandwiches / les sandwiches
- **Le média** má v množném čísle dva přípustné tvary: les média / les médias

■ ■ ■ MNOŽNÉ ČÍSLO VLASTNÍCH JMEN

- **Jména osob, rodin** nepřijímají znak plurálu: deux Dominique, les Jean, les Legrand, les Simon...
AVŠAK někdy: les Goncourts
- **Jména šlechtických a panovnických rodů** přijímají někdy plurálové **-s**: les Bourbons, les Capétiens, jindy nikoli, *např.* les Habsbourg

ČLENY / LES ARTICLES

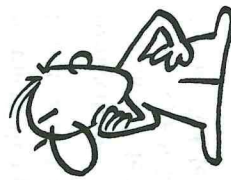
TVARY

	sg m	sg f	pl m / f
Člen určitý / article défini	le / l'	la / l'	les
Člen neurčitý / article indéfini	un	une	des
Člen dělivý / article partitif	du / de l'	de la / de l'	(des)

Člen určitý neelidovaný **le** a **les** se stahuje s předložkami **de**, **à**:

~~de + le~~ → ~~à + le~~ → **au**
~~de + les~~ → ~~à + les~~ → **aux**

ROZLIŠUJTE: člen kontrahovaný **du** (**de + le** → **du**) a člen dělivý **du**

UŽITÍ

41 ■ ■ ■ ČLENU URČITÉHO:

- jedinečná bytost, věc:
La lune est dans son plein.
La Terre tourne.
Měsíc je v úplňku.
Země se otáčí.
- obecně chápané podstatné jméno:
J'aime le vin.
Mám rád(a) víno.
- podstatná jména upřesněná např. vztaznou větou (→ 82, 266):
C'est le garçon qui te cherche. To je ten chlapec, který tě hledá.
- podstatná jména označující osoby / věci, o nichž se již mluvilo:
J'ai un frère et une sœur; le frère a dix ans, la sœur, vingt.
Mám bratra a sestru; bratřovi je deset let, sestře dvacet.
- abstraktní pojmy: la paresse, le bonheur, l'amabilité, le sud
- zeměpisné názvy: la France, Le Havre, les Alpes, la Seine
- časová určení:
Nous sommes le 31 décembre. Je 31. prosince
Prague, le 11 janvier. V Praze 11. ledna.
Le dimanche 7 mai / Dimanche V neděli 7. května.
Je 7 mai. Odjíždím ráno / v sedm hodin ráno.
Je pars le matin / à sept heures du matin. (svátek) Všech svatých
la Toussaint
- řadové číslovky: les premiers (jours), au cinquième (étage, → 107)
- u vlastních jmen osob, rodin:
Les Monet sont rares. Takových Monetů je málo.
Les Duc arrivent. Dukovi (už) jdou.
- u superlativu při stupňování:
le plus grand, le plus vite (possible, → 52-56, 204-205)
- označení míry:
5 francs / F le litre 5 franků / F (za) litr
2 euros / € le kilo 2 eura / € (za) kilo
100 F / 20 € le mètre 100 F / 20 € (za) metr

● označení části těla (→ 72):

- J'ai mal à la tête. Bolí mě hlava
La jambe gauche me fait mal. Bolí mě levá noha.
Lave-toi les mains. Umyj si ruce.
Elle a les yeux bleus. Má modré oči.
On m'a marché sur le pied. Někdo mi šlápl na nohu.

■ ■ ■ ČLENU NEURČITÉHO:

- neurčenost (v češtině lze doplnit nějaký):
Un homme est arrivé. Přišel nějaký muž.
● ve významu jeden, jedna:
Il y a un Dieu. Je jeden Bůh.
Je n'ai qu'un (seul) ami. Mám jen jednoho přítele.
- po c'est, ce sont bez bližšího určení:
C'est un grand musicien. Je to velký hudebník.
Ce sont des cassettes. To jsou kazety.
A.L.E.: Ce sont les cassettes de Luc. To jsou Lukášovy kazety. (→ 238)
- po slovesech être, devenir, rester, passer pour, je-li podstatné jméno doprovázeno přívlaskem:
M. Laval est un avocat célèbre. Pan Laval je slavný advokát.
A.L.E.: M. Laval est avocat. Pan Laval je advokát.

■ ■ ■ ČLENU DĚLIVÉHO:

- blíže neurčené množství látky, hmoty:
Prenez du vin. Dejte si víno.
Ce n'est pas du sucre. To není cukr.
Je vais chercher de l'argent à la banque. Jdu do banky pro peníze.
Je prends du thé avec du citron / du pain avec du beurre. Vezmu si čaj s citronem / chléb s máslem.